

זמנת אי ערכות

„איך זה שכחתם את חיל-הרפואה“?

שואל רס"ן ד"ר ש. שרוני במכתבו אל המערכת.
והרי קטעים מתוך המכתב:

קצין-רפואה הנו מפקד כיתר המפקדים;
במלחמה מודרנית, חיל-הרפואה ישתייך
לדרג המסייע ובשלבים מסוימים יהפוך
לכוח שיצטרך לפעול עצמאית.

בכבוד רב

רס"ן ד"ר ש. שרוני

★

אנחנו תמימי דעים אתך במה שכתבת
על מעמדו של חיל-הרפואה בצבא מודרני.
ני ולקראת מלחמה מודרנית.
ויתכן שאף הצדק אתך כשהנך טוען
כי אין אנו מרבים להזכיר את השרות
הרפואי בפרסומינו.

אך בשורת הרשימות על הבריגדה —
לרגל כניסתה לחזית לפני 15 שנה (חובי
קכ"ז) — נעדרת רשימה על השרות
הרפואי מסיבה פשוטה אחת: לא מצאנו
כותב! היינו מודים לך מאד לו ציינת
לנו מי שמסוגל לעשות זאת, והיינו
מפרסמים רשימה כזו כתוספת לאותו
„סימפוזיון“ על הבריגדה.

ובאשר להזכרת השרות הרפואי ב-
מאמרים הננו מרכזים זה זמן-מה
מאמרים ממקורות-חוץ-ופנים (אולי תת-
רום גם אתה רשימה לסדרת-מאמרים
זו!) ובאחת החוברות הבאות של „מערי-
כות“ נקדיש לנושא זה מקום נכבד.

קראתי בהתענינות רבה את שרשרת המא-
מרים על החי"ל בחזית איטליה. ברצוני
לשאול: „איפה קציני הרפואה ויחידות רפו-
איות, שבודאי פעלו במסגרת החי"ל ותרמו
לגיבוש השיטה להבטחת העזרה הראשונה
בצה"ל?“

את השרות הרפואי לא מזכירים בכלל
במאמרים והרמטכ"ל בכתבתו מזכיר אותו —
כך אני מניח — במושג „וכו“.

אולם במלחמת העולם השנייה התקדמו
המדע והטכניקה הצבאית בממדים ללא תק-
דים ובמקביל התגבשה הרפואה הצבאית. הרוי-
פא הצבאי הפך להיות מומחה לרפואה צבאית;
הנו רופא כללי עם ידיעות נרחבות בהגשת עזרה
ראשונה, פסיכולוג וכן מפקד שמארגן פינוי
נפגעים, ומשתף פעולה עם יתר קציני-מטה.
(כונתי כאן רק לרופאי היחידות).

שטח פעולה רחב נוסף נפתח לרפואה
הצבאית בתקופת הנשק הגרעיני...

...לאור כל אלה יש לשנות את היחס כלפי
השרות הרפואי ומטרת השרות האלו היא
להבליט את שאלתי — „איך זה שכחתם את
חיל-הרפואה?“

ובהזדמנות זאת אנסה להחדיר למפקדים
כמה מוסכמות:

• בלי קצין-רפואה ובלי יחידה רפואית אין
יוצאים למלחמה;

• בתרגילים ובתמרונים כל המפות עם הציו-
רים ועם הדגלונים אינן שוות פרוטה, בלי
לשלב בהן את המערך הרפואי;

המערכת

ועוד בעקבות ה"סימפוזיון" על הבריגדה

מתוך מכתב למערכת:

העברנו את המכתב לידי סא"ל מ. שרוני
והנה קטעים מתוך תשובתו:

אני מצטער על אי־ההבנה אשר בידי מר נח־
מגי, אך במפורש ציינתי בדברי שפירוק המט־
ען הנו סיפור בפני עצמו, ולכן לא יכלתי לת־
אר מבצע זה ביתר פירוט.

הנני רוצה לציין שהטמנת המטען היתה עבודה
לא פחות חשובה ומסוכנת מאשר הפירוק, וגם
אינני חולק על זה שחבלני ירושלים יכלו גם
הם לפרק מטען זה, ולא רק לסייע בפירוקו
כפי שהם נדרשו.

מ. שרוני

הננו מביאים בזאת את תוכן המסמך שבו
ציין רב־אלוף דורי (הרמטכ"ל דאז) את
חלקו של מ. שרוני במבצע „מטען“.
המערכת

איש

מטכ"ל

26 אוגוסט 1949

רב סרן מרדכי שרוני.

הגדון: — מבצע „מטען“.

הנני שמח להעריך בציון של שבח את מי
לוי התפקיד שהוטל עליך בקשר לסילוק המור־
קש בירושלים.

התכנון של המעשה והביצוע עצמו ראויים
לשבח והערכה רבה.

הבטחון שנבע מהבקיאות הרבה שלך ושל
עוזריך בחומר הגדון החדיר בי מראשית טי־
פולך בבעית ביש זו, כי אכן ההערכות המוק־
דמות וההשערות שלך בנוגע לסיכונים האפ־
שריים ניתן לסמוך עליהן, והנה בא המעשה
והוכיח את הדבר בעליל.

הביצוע של הפיצוץ והחלטתך להקטין הסי־
כון על ידי סילוק חלק גדול מחומר הנפץ מבלי
לפוצצו, היה בה משום העזה מסוכנת הראויה
לציון מיוחד, ובודאי השפיע ענין זה לא במעט
על התוצאות המוצלחות.
מסור נא הערכתי לכל עוזריך ושא הברכה
על המעשה.

ברצוני להעיר למאמר של סא"ל מ. שרוני
„מחלקת החבלנים“, שפורסם בחוב' „מערכות“
קכ"ז. כונתי לפרק המסיים שבו, „ההמשך
בצה"ל“.

הפיסקה המרמזת שהחבלנים (לשעבר) של
הגדוד השני של החי"ל פירקו את המטען בן
5 הטון של ט.נ.ט. באבגוסט 1949 בירושלים
נראית בעיני ובעיני אלה שעסקו בזה פשוט
לחסרת־יסוד. והרי הפרטים:

החבלן הנעזז אליהו מזרחי היה אחד מאלה
אשר התקינו את החומר לפיצוץ והניחו את
המלכודות. כשבא הצורך לפרק את המטען, נק־
רא הנ"ל ונתבקש למסור פרטים על הסידורים
ועל אפשרויות הפירוק. נכון שמ. שרוני נשלח
באופן מיוחד לטפל בדבר, אם גם באותה יר־
שלים — אשר ידעה מלחמה מהי ואשר היו
בה אנשים אשר השכילו להכין מטען־נפץ
כזה — ודאי שהיו גם אנשים כאלה שיכולים
היו לבצע את הפירוק. והמענין הוא שאלהו,
אשר פירק את המלכודות ושאר הסידורים וכן
כל שאר החיילים שעסקו בהוצאת חומר־הנפץ,
אף אחד מהם לא השתייך בשעתו למחלקת
החבלנים בחי"ל. והרי מאז עברו 12 שנים
ונקל לזכור את הפרטים — ומה עוד שישנם
עוד בחיים האנשים אשר נטלו חלק בפעולה זו.

עלי להעיר כי בזמנו, כשהוקמה יחידת החב־
לנים הירושלמית, היא היתה מורכבת רק
מאנשים מתנדבים בעלי־מקצוע; כל ביצוע של
פעולה נבדק ע"י מומחים בכל שטח ושטח.
יש להצטער שכל החומר התכנוני והמבצעי של
היחידה לא רוכז ולא נשמר במקום אחד, אלא
פוזר לכמה מקומות; ריכוזו היה מאפשר לברר
היטב את הפרטים והן את התמונה בכללותה —
ומבטיח כי מבצעים כגון אלה יתארו באופן
מוסמך.

ש. נחמני

חתום: יעקב דורי, רב־אלוף
המטכ"ל